

multifunctional Farming for the sustainability of European Agricultural Landscapes

Project N°: 2016- 1- SK01- KA202- 022502

KOMUNIKAČNÉ ZRUČNOSTI, SPOLUPRÁCA

Tento projekt bol financovaný s podporou Európskej Komisie. Táto publikácia reprezentuje výlučne názor autora a Komisia nezodpovedá za akékoľvek použitie informácií obsiahnutých v tejto publikácii.

KOMUNIKAČNÉ ZRUČNOSTI, SPOLUPRÁCA

Popis modulu

Prehľad

V tomto module prezentujeme faktory, ktoré podporujú a povzbudzujú spoluprácu, komunikačné zručnosti a „win-win“ situácie (z ktorých majú prospech obidve strany): ich rozpoznávanie a využitie týchto situácií. Na tento účel použijeme prepojenia na prípadové štúdie, súhrnnú správu a ďalšie materiály, v ktorých je náležitý obsah uvedený podrobnejšie.

Poznatky

- Získate poznatky o zainteresovaných stranách, ktoré sa podieľajú na vytváraní operačného základu pre multifunkčnú poľnohospodársku činnosť pre trvalú udržateľnosť FEAL
- Uvedomíte si dôležitosť komunikácie.
- Získate prehľad o možných oblastiach a formách spolupráce pre rozvoj multifunkčnej poľnohospodárskej činnosti pre trvalú udržateľnosť FEAL, čo vedie k „win-win“ situáciám.

Zručnosti

- Budete mať možnosť zvážiť svoju vlastnú pozíciu a možnosti pre multifunkčnú poľnohospodársku činnosť pre trvalú udržateľnosť EPK a možné „win-win“ situácie.

Prístupy

- Uvedomovanie si možností pre vytváranie alebo zlepšovanie multifunkčnej poľnohospodárskej činnosti pre trvalú udržateľnosť EPK
- Význam komunikačných zručností.
- Uvedomovanie si sily spolupráce.

KOMUNIKAČNÉ ZRUČNOSTI, SPOLUPRÁCA

Obsah

- Zainteresované strany, ktoré sa podieľajú na vytváraní operačného základu pre multifunkčnú poľnohospodársku činnosť pre trvalú udržateľnosť EPK
- Komunikačné zručnosti a komunikačné kanály
- Spolupráca v multifunkčnej poľnohospodárskej činnosti pre trvalú udržateľnosť EPK
- „Win-win“ situácie v multifunkčnej poľnohospodárskej činnosti pre trvalú udržateľnosť EPK

KOMUNIKAČNÉ ZRUČNOSTI, SPOLUPRÁCA

ZAINTERESOVANÉ STRANY, KTORÉ SA PODIELAJÚ NA VYTVÁRANÍ OPERAČNÉHO ZÁKLADU PRE MULTIFUNKČNÚ POĽNOHOSPODÁRSKU ČINNOSŤ PRE TRVALÚ UDRŽATEĽNOSŤ EPK

pixabay.com

ÚLOHA FARMÁROV

- Rodinné farmy boli vždy základným kameňom poľnohospodárskej činnosti v EÚ, pretože podporujú zamestnanosť na vidieku a môžu významne prispieť k územnému rozvoju, poskytovaním špecializovaných miestnych produktov, ako aj podporou sociálnych, kultúrnych a environmentálnych služieb.
- Takmer tri štvrtiny fariem v EÚ sú veľmi malé. Z ekonomického hľadiska sú samozásobiteľské.
- Diverzifikácia podnikov na farmách s kombináciou viacerých druhov nepoľnohospodárskych a poľnohospodárskych činností sa považuje za riešenie na kompenzáciu hospodárskych strát spôsobených nepriaznivým počasím a prírodnými podmienkami, chorobami a škodcami alebo hospodárskou situáciou na trhoch s potravinami.
- Farmári sa stávajú viac producentom krajiny ako výrobcom potravín
- Potenciálom mladých farmárov je rozširovať multifunkčnú poľnohospodársku činnosť v celej EÚ.

Viac informácií nájdete v Súhrnnej správe FEAL, str. 12 – 17.

KOMUNIKAČNÉ ZRUČNOSTI, SPOLUPRÁCA

ZAINTERESOVANÉ STRANY, KTORÉ SA PODIELAJÚ NA VYTVÁRANÍ
OPERAČNÉHO ZÁKLADU PRE MULTIFUNKČNÚ POLNOHOSPODÁRSKU
ČINNOSŤ PRE TRVALÚ UDRŽATEĽNOSŤ EPK

pixabay.com

ÚLOHA POLITICKEJ PODPORY:

- Spoločná poľnohospodárska politika EÚ

https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/cap-glance_en

- Národná PRV
- Právny rámec (právny status a formy)
- Daňová politika

<http://www.oecd.org/tad/agricultural-policies/taxationandsocialsecurityinagriculture.htm>

ZAINTERESOVANÉ STRANY, KTORÉ SA PODIELAJÚ NA VYTVÁRANÍ OPERAČNÉHO ZÁKLADU PRE MULTIFUNKČNÚ POL'NOHOSPODÁRSKU ČINNOSŤ PRE TRVALÚ UDRŽATEĽNOSŤ EPK

ÚLOHA PODPORNÝCH ŠTRUKTÚR

Skúsenosti ukazujú, že poľnohospodársky sektor je potrebné podporiť. Inštitucionálna a podpora verejnosti je jednou z najdôležitejších a rozhodujúcich vecí. Veľmi často je inštitucionálna podpora a podpora verejnosti predpokladom ďalšej podpory: priama podpora farmárom; implementácia noriem kvality, investičná podpora, implementácia nových koncepcií politiky rozvoja vidieka atď. Existujú rôzne podporné štruktúry.

Školský systém

- Systém vzdelávania dospelých
- Poradenská služba
- Výskumné organizácie
- Štátne inštitúcie
- Mimovládne organizácie
- Občianske združenia
- EÚ podpora projektov
- Neformálne formy vzdelávania a odbornej prípravy

PUBLIC CONSULTATION: SUPPORT EXPRESSED VIS-À-VIS THE FOLLOWING STATEMENT

Agricultural policy should deliver more benefits for **environment & climate change**

Farmers need **direct income** support

Farmers' position in value chains should be improved

Targeted investments to **foster restructuring & innovation** should be supported

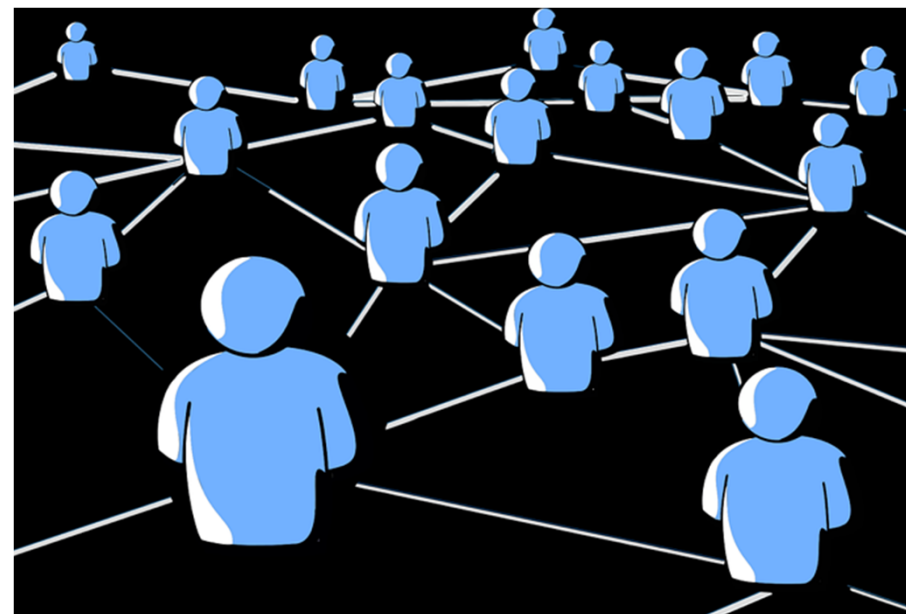

Source: Public consultation on the modernising and simplifying the CAP-ECORYS, 2017

DÔLEŽITOSŤ KOMUNIKAČNÝCH ZRUČNOSTÍ FARMÁROV, KTORÍ CHCÚ VYBUDOVAŤ UDRŽATELNÚ PODPORU POL'NOHOSPODÁRSKEJ ČINNOSTI V RÁMCI EPK

Vytváranie a udržiavanie živej komunikácie medzi farmármi a zainteresovanými stranami (farmárom a spoločnosťou, farmárom a ďalšími podnikateľmi na vidieku atď.) je veľmi dôležité. Farmári komunikujú a rokujú s:

- Ostatnými členmi rodiny
- Zamestnancami
- Spracovateľmi / obchodníkmi
- Poskytovateľmi peňažných pôžičiek
- Vládnymi inštitúciami

KOMUNIKAČNÉ ZRUČNOSTI A KOMUNIKAČNÉ KANÁLY

Efektívna komunikácia zahŕňa zručnosti v oblasti medziludských vzťahov, vzťah s ostatnými a aktívne počúvanie.

- Zručnosti v oblasti medziludských vzťahov nám umožňujú vzájomne na seba s ostatnými reagovať.

Efektívna medziludská komunikácia spočíva v tom, že ľudia sa cítia pohodlne, rešpektujú názory a schopnosti iných a podnecujú zdieľanie pocitov a vnímania.

- Vzťah: Rozvíjať vzťah s ostatnými je vytvoriť spojenie, vzťah alebo porozumenie s nimi. Aby ste tak urobili, mali by ste vyslať signál, že ste otvorení myšlienkam a názorom iných. Mali by ste, priateľským a otvoreným spôsobom, prejavíť záujem o to, čo chcú ostatní povedať.
- Aktívne počúvanie povzbudzuje ostatných, aby pokračovali v interakcii. Ako aktívny poslucháč môžete ukázať svoj záujem o to, o čom sa hovorí, pomocou slovných i neverbálnych komunikačných techník.

pixabay.com

KOMUNIKAČNÉ ZRUČNOSTI A KOMUNIKAČNÉ KANÁLY

Komunikačné zručnosti:

- Načúvanie (Byť dobrým poslucháčom je jedným z najlepších spôsobov, ako byť dobrým komunikátorom. Nikto nemá rád komunikáciu s niekým, kto preferuje len svoj monológ a nevenuje čas počúvaniu druhej osoby. Ak nie ste dobrý poslucháč, bude ťažké pochopiť, čo sa od Vás vyžaduje.)
- Neverbálna komunikácia (Jazyk Vášho tela, očný kontakt, gestá rukami a tón hlasu, všetko toto dopĺňa správu, ktorú sa snažíte sprostredkovať. Uvoľnený, otvorený postoj (otvorené ruky, uvoľnené nohy) a príjemný tón vzbudzujú dojem, že ste prístupný, a povzbudzujú ostatných, aby s Vami hovorili otvorene.)
- Jasnosť a zrozumiteľnosť (Dobrá verbálna komunikácia znamená povedať dostatok informácií – nerozprávajte príliš veľa alebo príliš málo. Snažte sa vyjadriť svoj odkaz s čo najmenším počtom slov. Povedzte, čo chcete, jasne a priamo, či hovoríte s niekým osobne, telefonicky, alebo prostredníctvom e-mailu.)
- Prívetivosť (Je dôležité, aby ste boli príjemní a zdvorilí počas každej Vašej komunikácie na pracovisku. Je to dôležité pri osobnej aj písomnej komunikácii.)
- Odvaha (Je dôležité byť v interakcii s ostatnými odvážny. Odvaha ukazuje, že veríte v to, čo hovoríte, a budete v tom pokračovať.)

KOMUNIKAČNÉ ZRUČNOSTI A KOMUNIKAČNÉ KANÁLY

- Empatia (Aj keď s niekým nesúhlasíte, je dôležité, aby ste pochopili a rešpektovali jeho názor.)
- Otvorenosť (Dobry komunikátor by mal vstúpiť do ľubovoľného rozhovoru s flexibilnou, otvorenou myslou. Budte otvorení počúvaniu a porozumeniu názorom druhého človeka, neprezentujte jednoducho len svoj odkaz.)
- Rešpekt (Ľudia budú otvorenejší komunikácii s Vami, ak prejavíte rešpekt voči nim a ich myšlienkam. Jednoduché kroky, ako je oslovanie menom, očný kontakt a aktívne počúvanie, keď človek hovorí, dáva človeku pocit, že je ocenený. Pri telefonickom rozhovore sa vyhýbajte rozptýleniu a zostaňte sústredený na konverzáciu.)
- Spätná väzba (Schopnosť primerane poskytnúť a získať spätnú väzbu je dôležitá komunikačná zručnosť. Poskytovanie spätnej väzby zahŕňa aj chválu – niečo tak jednoduché, ako je fráza „dobrá práca“ alebo „ďakujem, že ste sa o to postarali“, môže výrazne zvýšiť motiváciu.)
- Vyberanie správneho média (Dôležitou komunikačnou zručnosťou je jednoducho vedieť, akú formu komunikácie treba používať. Ľudia ocenia Váš dômyselný komunikačný zámer a budú na Vás pravdepodobne pozitívne reagovať.)

pixabay.com

RIEŠENIE KONFLIKTOV:

Krok 1: Identifikujte zdroj konfliktu (čím viac informácií o príčine konfliktu máte, tým ľahšie bude pre Vás pomôcť s jeho vyriešením.)

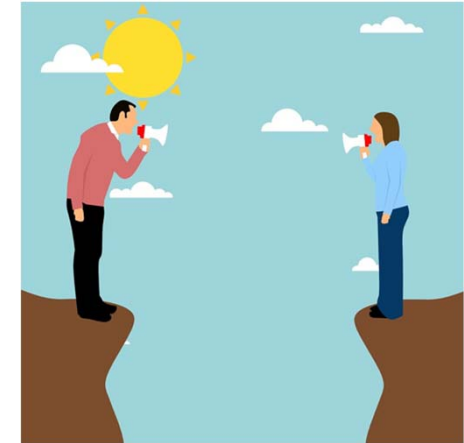
Krok 2: Nazrite hlbšie za incident (Často príčinou nie je situácia, ale vnímanie situácie, ktoré vyvolá výbuch hnevu a nakoniec vedie k hádkam alebo iným viditeľným a rušivým prejavom konfliktu.)

Krok 3: Požiadajte o riešenia (Po získaní stanoviska ku konfliktu od oboch strán je ďalším krokom, aby všetci navrhli, ako by bolo možné situáciu zmeniť. Znovu položte otázku všetkým stranám a dožadujte sa ich nápadov: „Ako môžete veci vylepšiť?“)

Krok 4: Navrhnite riešenia, ktoré môžu podporiť obe strany (Počúvajte s cieľom navrhnúť najpriateľnejšie smerovanie diania. Poukazujte na podstatu rôznych myšlienok, a to nielen z hľadiska vnímania iných, ale aj z hľadiska výhod.)

Krok 5: Dohoda (Sprostredkovateľ musí primäť obe strany, aby si podali ruky a súhlasili s jednou z uvedených alternatív.)

www.amanet.org/training/articles/the-five-steps-to-conflict-resolution.aspx

pixabay.com

KOMUNIKAČNÉ ZRUČNOSTI, SPOLUPRÁCA

pixabay.com

KOMUNIKAČNÉ KANÁLY

Komunikačné kanály sú nástroje, prostredníctvom ktorých sa prenášajú alebo prijímajú informácie na úrovni relevantnosti, nadčasovosti, presnosti, efektívnosti nákladov, spoľahlivosti, použiteľnosti, dôkladnosti a zoskupenia. Medzi moderné komunikačné kanály patria masmédiá, zatiaľ čo tradičné kanály zahŕňajú medzil'udské vzťahy, ako sú osobné skúsenosti farmárov, členov rodiny, priateľov a najbližších susedov. Moderné a tradičné komunikačné kanály môžu byť významným prostriedkom na prenos informácií.

Moderné kanály

Masmédiá sú všetky prostriedky prenosu správ, ktoré zahŕňajú médiá, ako je rozhlas, televízia, noviny, časopisy a internet, ktoré umožňujú jednému alebo niekoľkým jednotlivcom osloviť široké publikum. (webové stránky, blogy, sociálne médiá, SMS správy, e-mail, videokonferencie, živý webový rozhovor, rozhlas, televízia, bulletiny, letáky, spravodajcovia...)

Tradičné kanály

Komunikácia na úrovni medzil'udských vzťahov zahŕňa osobnú výmenu informácií medzi dvoma alebo viacerými jednotlivcami. Jedná sa o výmenu nápadov a informácií medzi odosielateľom a prijímateľom. Spôsob interakcie je zvyčajne konverzačného charakteru a zahŕňa výmenu verbálnych alebo neverbálnych informácií medzi dvomi alebo viacerými ľuďmi tvárou v tvár alebo hlasom. V komunikácii na úrovni medzil'udských vzťahov je proces automatický a účastníci sa sami rozhodnú, s kým a kedy budú hovoriť. (diskusné / pracovné skupiny, prechádzky po farmách, stretnutia...)

SPOLUPRÁCA V MULTIFUNKČNEJ POĽNOHOSPODÁRSKEJ ČINNOSTI ZABEZPEČUJÚCA UDRŽATEĽNOSŤ EPK

Oblasti spolupráce:

- Spolupráca medzi podnikateľmi v poľnohospodárskej činnosti ponúka príležitosť riešiť niektoré problémy, ktorým sektor čelí.
- Spracovanie a priamy predaj poľnohospodárskych výrobkov
Pozri prípadové štúdie: Martin Bagar zo Slovenska, Estaban Moya, Ignacio Néstares Rincón, a Immaculada Jiménez zo Španielska, Matthias Schneider, Rasmus Berghaus, Tobias Liebert, Thomas Schumacher a Christian Crone z Nemecka rovnako aj Srečko Trbižan zo Slovinska.
- Transformácia produktu
Pozri prípadové štúdie: Lucia Vágnerová/ Milan Vágner zo Slovenska, Rosa Rodríguez zo Španielska rovnako aj Matthias Schneider z Nemecka.
- Sprievodcovia, festivaly a ochutnávky
Pozri prípadové štúdie: Lucia Vágnerová/ Milan Vágner, Pavel Marek/ Zuzana Mareková zo Slovenska, Ignacio Néstares Rincón zo Španielska a rovnako aj Matthias Schneider a Christian Crone z Nemecka.
- Farmárske trhy
Pozri prípadovú štúdiu: Rosa Rodríguez zo Španielska.
- Značky kvality
Pozri prípadové štúdie: Dávid Turčáni zo Slovenska, Jesús Gualda, Ignacio Nestares Rincon a Rosa Rodríguez zo Španielska, Matthias Schneider z Nemecka a rovnako aj Srečko Trbižan zo Slovinska.
- „Pick-your-own“ (Nazbieraj si sám)
- Debničky
Pozri prípadovú štúdiu: Jesús Villéna zo Španielska

Viac informácií nájdete v Súhrnnej správe FEAL, str. 21 – 32.

SPOLUPRÁCA V MULTIFUNKČNEJ POL'NOHOSPODÁRSKEJ ČINNOSTI ZABEZPEČUJÚCA UDRŽATEĽNOSŤ EPK

Oblasti spolupráce:

- Nákupné skupiny
Pozri prípadovú štúdiu: Josef Lehmenkühler z Nemecka.
- Spoločenstvo na podporu poľnohospodárstva alebo solidárna ekonomika
- E-obchod
Pozri prípadové štúdie: Zuzana Homolová zo Slovenska a Jesús Villena zo Španielska.
- Agroturistika
Pozri prípadové štúdie: Martin Bagar, Pavel Marek/ Zuzana Mareková zo Slovenska, Ignacio Néstares Rincón zo Španielska a rovnako aj Polona Karničar and Andrej Kejžar zo Slovinska.
- Hotely, reštaurácie a kaviarne (tzv. HoReCa systém)
- Farmárska reštaurácia
Pozri prípadové štúdie: Ignacio Néstares Rincón zo Španielska a rovnako aj Polona Karničar zo Slovinska.

Viac informácií nájdete v Súhrnnej správe FEAL, str. 21 – 32.

SPOLUPRÁCA V MULTIFUNKČNEJ POLNOHOSPODÁRSKEJ ČINNOSTI ZABEZPEČUJÚCA UDRŽATELNOSŤ EPK

Oblasti spolupráce:

- Sociálne poľnohospodárstvo
Pozri prípadovú štúdiu: Martin Bagar zo Slovenska.
- Rehabilitácia a starostlivosť o osoby so zdravotným postihnutím
Pozri prípadovú štúdiu: Thomas Schumacher z Nemecka.
- Odborná príprava a zamestnanie
Pozri prípadovú štúdiu: Tobias Liebert z Nemecka.
- Vzdelanie
Pozri prípadové štúdie: Zuzana Homolová, Dávid Turčáni a Lucia Vágnerová/Milan Vágner zo Slovenska, Ignacio Néstares Rincón, Rosa Rodríguez a Immaculada Jimenez zo Španielska, Tobias Liebert, Thomas Schumacher a Christian Crone z Nemecka a rovnako aj Polona Karnicarzo Slovinska.
- Denný stacionár pre starších ľudí
- Agroškôlky
Pozri prípadovú štúdiu: Thomas Schumacher z Nemecka.
- Ekologický zámer
Pozri prípadové štúdie: Josef Lehmenkühler a Christian Crone z Nemecka a rovnako aj Gregor Gomol zo Slovinska.

KOMUNIKAČNÉ ZRUČNOSTI, SPOLUPRÁCA

SPOLUPRÁCA V MULTIFUNKČNEJ POĽNOHOSPODÁRSKEJ ČINNOSTI ZABEZPEČUJÚCA UDRŽATEĽNOSŤ EPK

Formy spolupráce:

- **Družstvo.** Družstvo je samostatné združenie osôb dobrovoľne zlúčených s cieľom naplniť ich spoločné hospodárske, sociálne, kultúrne potreby a aspirácie prostredníctvom spoločne vlastneného a demokraticky riadeného podniku.
- **Skupina výrobcov v poľnohospodárstve.** Skupiny výrobcov sú zriadené pre zabezpečenie výroby, ktorá je navrhnutá a prispôbená dopytu, najmä pokiaľ ide o kvalitu a kvantitu, veľkosť zásob a uvádzanie výrobkov vyrobených svojimi členmi na trh, optimalizáciou výrobných nákladov a stabilizáciou cien výrobcov.
- **Farmárske partnerstvá.** Partnerstvo predstavuje vzťah, kde dve alebo viac osôb vykonáva podnikateľskú činnosť s cieľom dosiahnuť zisk.

KOMUNIKAČNÉ ZRUČNOSTI, SPOLUPRÁCA

SPOLUPRÁCA V MULTIFUNKČNEJ POĽNOHOSPODÁRSKEJ ČINNOSTI ZABEZPEČUJÚCA UDRŽATEĽNOSŤ EPK

Formy spolupráce:

- **Agrárne komunity.** História agrárnych komunít sa datuje do obdobia stredoveku, kedy sa farmári dohodli na spoločnom hospodárení s poľnohospodárskou a zalesnenou krajinou, ktorú skultivovali.
- **Sociálny podnik.** Sociálny podnik je organizácia, ktorá uplatňuje obchodné stratégie s cieľom maximálne zlepšiť finančnú, sociálnu a environmentálnu prosperitu – čo môže zahŕňať maximalizáciu sociálneho dopadu spolu so ziskom pre externé zainteresované osoby.
- **Obchodná spoločnosť.** Dobrovoľná asociácia založená a organizovaná za účelom vykonávania podnikateľskej činnosti. Medzi typy spoločností patrí podnikanie s jediným vlastníkom, partnerstvo, spoločnosť s ručením obmedzeným, korporácia a akciová spoločnosť.

KOMUNIKAČNÉ ZRUČNOSTI, SPOLUPRÁCA

SPOLUPRÁCA V MULTIFUNKČNEJ POĽNOHOSPODÁRSKEJ ČINNOSTI ZABEZPEČUJÚCA UDRŽATEĽNOSŤ EPK

Formy spolupráce:

- **Strojné spolky.** Skupina farmárov a ľudí podieľajúcich sa na poľnohospodárstve, ktorí sa stretli, aby spojili svoje zdroje ako prostriedok kontroly nákladov a čo najlepšieho využitia špecializovaných zariadení a odborných znalostí.
- **Zdieľané poľnohospodárstvo.** Zdieľané poľnohospodárstvo je systém hospodárenia, v ktorom farmári využívajú poľnohospodárske aktíva, ktoré nevlastnia, za určité percento ziskov.
- **Asociácie** (chovateľov zvierat, pestovateľov plodín, včelárov). Organizovaná skupina ľudí, ktorí majú spoločný záujem, aktivity alebo cieľ.
- **Zmluvný chov.** Táto možnosť môže byť prítiažlivá pre farmárov, ktorým chýbajú potrebné zdroje na vlastných oddeleniach, ako je pracovná sila, čas alebo budovy.

KOMUNIKAČNÉ ZRUČNOSTI, SPOLUPRÁCA

SPOLUPRÁCA V MULTIFUNKČNEJ POĽNOHOSPODÁRSKEJ ČINNOSTI ZABEZPEČUJÚCA UDRŽATEĽNOSŤ EPK

Formy spolupráce:

- **Študijné krúžky.** Študijný krúžok je malá skupina ľudí, ktorí sa stretávajú, aby diskutovali o probléme.
- **Zavlažovacie komunity.** Starajú sa o využívanie a distribúciu vody na úrovni projektu, sú zamerané na využitie vody na poli, na poľnohospodárske plodiny v suchých oblastiach alebo v období zriedkavých zrážok, s cieľom zabezpečiť alebo zlepšiť pestovanie plodín.
- **Neformálna spolupráca.** Je tradičnou formou spolupráce medzi farmármi, príkladom je susedská pomoc alebo pomoc pri zbere plodín.

KOMUNIKAČNÉ ZRUČNOSTI, SPOLUPRÁCA

„WIN-WIN“ SITUÁCIE V MULTIFUNKČNEJ POLNOHOSPODÁRSKEJ ČINNOSTI ZABEZPEČUJÚCA UDRŽATEĽNOSŤ EPK

Multifunkčné poľnohospodárstvo rešpektujúce dedičstvo európskej poľnohospodárskej krajiny môže vytvárať „win-win“ situácie pre:

- Poľnohospodárska výroba. Potravinová bezpečnosť, výroba tkanín, produkcia dreva, priemyselných výrobkov, miestnych výrobkov a výrobkov vysokej kvality.

Pozri prípadové štúdie: Lucia Vágnerová/ Milan Vágner zo Slovenska, Tobias Liebert z Nemecka, Rosa Rodríguez zo Španielska a rovnako aj Srečko Trbižan zo Slovinska.

- Krajina. Riadenie krajiny, ochrana pred povodňami, manažment environmentálneho dedičstva, sila miesta

Pozri prípadové štúdie: Zuzana Homolová zo Slovenska, Matthias Schneider z Nemecka, Immaculada Jiménez zo Španielska a rovnako aj Polona Karničar zo Slovinska.

- Životné prostredie. Ochrana proti erózii, manažment biotopov, vodné hospodárstvo, obnoviteľná energia, podpora biodiverzity

Pozri prípadové štúdie: Dávid Turčáni zo Slovenska, Josef Lehmenkühler z Nemecka, Jesús Gualda zo Španielska a rovnako aj Gregor Gomol zo Slovinska.

- Spoločnosť. Sociálne zaradenie, ekonomická životaschopnosť vidieckych oblastí, vzdelávanie detí / dospelých, voľnočasové aktivity, materské školy, vytváranie pracovných miest, sila komunít.

Martin Bagar zo Slovenska, Thomas Schumacher z Nemecka, Ignacio Néstares Rincón zo Španielska a rovnako aj Andrej Krejzar zo Slovinska.

Viac informácií nájdete v Súhrnnej správe FEAL, str. 21 – 32.

KOMUNIKAČNÉ ZRUČNOSTI, SPOLUPRÁCA

- Diverzifikácia podnikov na farmách s kombináciou viacerých druhov nepoľnohospodárskych a poľnohospodárskych činností sa považuje za riešenie na kompenzáciu hospodárskych strát spôsobených nepriaznivým počasím a prírodnými podmienkami, chorobami a škodcami alebo hospodárskou situáciou na trhoch s potravinami.
- Mladé ekologické farmárske domácnosti s mladou vekovou štruktúrou a väčšie rodiny majú tendenciu ďalej zvyšovať diverzifikačné aktivity na farme, často s trendami smerom k čiastočnej poľnohospodárskej činnosti, s pracovnými miestami v iných oblastiach aktivít mimo farmy.
- Ochrana kultúrnych prvkov poľnohospodárskej krajiny môže byť pridanou hodnotou v cestovnom ruchu a poskytnúť miestne a regionálne potravinové produkty. Chránená vidiecka krajina taktiež pomáha zachovávať kvalitu života obyvateľov vidieka tým, že poskytuje životaschopné komunity a ekonomiky a pozitívne hodnoty spojené s takouto krajinou.

Viac informácií nájdete v Súhrnnej správe FEAL, str. 56 – 58.

KOMUNIKAČNÉ ZRUČNOSTI, SPOLUPRÁCA

„WIN-WIN“ SITUÁCIE V MULTIFUNKČNEJ POLNOHOSPODÁRSKEJ ČINNOSTI ZABEZPEČUJÚCA UDRŽATEĽNOSŤ EPK

Prekážky vo vytváraní „win-win“ situácií pre poľnohospodársku činnosť s EPK:

- Nedostatok odborníkov v danej oblasti
Pozri pozri prípadovú štúdiu: Pavel Marek/Zuzana Mareková zo Slovenska.
- Nedostatok prenosu vedomostí v rámci vzdelávania farmárov
Pozri prípadovú štúdiu: Jesús Villena zo Španielska.
- Nedostatok prenosu skúseností v rámci praxe poľnohospodárov (učenie farmára od farmára)
Pozri prípadovú štúdiu: Srečko Trbižan zo Slovinska.
- Nedostatok prenosu skúseností v rámci praxe poľnohospodárov
Pozri prípadovú štúdiu: Rosa Rodríguez zo Španielska.
- Nedostatočná legislatívna podpora
Pozri prípadovú štúdiu: Zuzana Homolová zo Slovenska.
- Nedostatočný ekonomický úspech
Pozri prípadovú štúdiu: Inmaculada Jiménez zo Španielska.
- Nedostatočná komunikácia medzi zainteresovanými stranami (farmárom a spoločnosťou, farmárom a ďalšími podnikateľmi na vidieku atď.)
Pozri prípadovú štúdiu: Lucia Vágnerová/Milan Vágner zo Slovenska

Viac informácií nájdete v Súhrnnej správe FEAL, str. 12 – 17.

Referencie / Odkazy

Top 10 komunikačných zručností pre úspech na pracovisku

- www.thebalancecareers.com/communication-skills-list-2063779
- www.cofarm-erasmus.eu/summaryreport.html
- farmsuccess.tictaclab.es/training.html
- www.cofarm-erasmus.eu/assets/summary_report/EN_COFARM_SR.pdf

KOMUNIKAČNÉ ZRUČNOSTI, SPOLUPRÁCA

Dúfame, že obsah modulu vám pomôže porozumieť dôležitosti komunikácie a spolupráce pri budovaní multifunkčnej poľnohospodárskej činnosti zabezpečujúca udržateľnosť poľnohospodárskej krajiny. Pomôže Vám to ochrániť Váš spôsob života.

Prajeme vám veľa úspechov vo Vašej práci! A pamätajte:

„Najväčším problémom v komunikácii je ilúzia, že k nej došlo.“
George Bernard Shaw

„Podnikatelia prirodzené inklinujú k samostatnosti. Kým tento koncept „do-it-yourself“ (urob si sám) Vám môže pomôcť posunúť sa dopredu, pridanie prvku spolupráce do zmesi Vás môže urobiť nezastaviteľným.“
Leah Busque

„Zneužívame krajinu, pretože ju považujeme za komoditu, ktorá nám patrí. Keď vnímame krajinu ako komunitu, do ktorej patríme, môžeme ju začať užívať s láskou a rešpektom.“
Aldo Leopold

https://www.brainyquote.com/quotes/leah_busque_727238?src=t_collaboration